

Це число — плід творчої співпраці редакції часопису «Філософська думка» та видання Молодіжної асоціації релігієзнавців «Релігієзнавчі нариси».

Філософський журнал лише тоді відповідає своєму призначенню, коли не обмежується форматом збірки наукових статей, хоч би якою високою була їхня професійна якість. Журнал виправдовує своє існування, коли є ефективним місцем співпраці й комунікації гуманітарної спільноти, міжнародних контактів, міждисциплінарного обміну тощо. Серед цих завдань одне з чільних — налагодження діалогу різних генерацій інтелектуалів, сприяння становленню вітчизняної інтелектуальної традиції. Саме тому ми вирішили надати можливість зацікавленим молодим науковцям у царині релігієзнавства висловитись із проблеми, яка має не лише вузькофахове, а й загальногуманітарне значення: «Як можливе релігієзнавство сьогодні?». Одночасно це число знайомить читачів «Філософської думки» з цікавим новим виданням — «Релігієзнавчими нарисами», про які докладніше ви можете прочитати в цьому випуску журналу під рубрикою «Журнальний стенд».

Проблема методологічного обґрунтування досліджень релігії та релігійних феноменів завжди відрізнялася складністю і неоднозначністю розв'язання. Це зумовлено багатьма чинниками, серед яких один з провідних — непевність дисциплінарного статусу таких досліджень. Які серед них належать до філософії релігії, які до саморефлексії релігійної свідомості й до теології, які до історії або соціології релігії, а які до власне релігієзнавства? І чим є релігієзнавство — просто узагальненою назвою (попел) методологічно гетерогенних дослідницьких стратегій та напрямків чи теоретично самообґрунтованою наукою, в межах якої мають знайти своє місце різні тематики досліджень — від психології та соціології релігії до філософсько-релігійних і богословських студій? В такій постановці питання вочевидь вимальовується відродження вже на ґрунті теоретичного самовизначення релігієзнавства старого схоластичного питання про природу універсалій.

Наразі існує ще одна вагома причина порушити питання про релігію в контексті саме філософського дискурсу. Новий час, доба модерну були започатковані процесом всебічної секуляризації — світогляду, пізнання, моралі, соціальних практик тощо. Але на сьогодні дедалі відчутнішим стає зростання потуги віри, своєрідний релігійний ренесанс. Що спричиняє все більш активну і впевнену характеристику сучасного світу як постсекулярної доби. Зважаючи на це, звернення сьогодні до феномену релігії означає не лише аналіз однієї зі сфер культури, а й постановку загального питання про дух нашого часу, про природу всебічної кризи, яку нині переживає людство.

Цим зумовлена увага нашого журналу до релігійної тематики, що дістало відображення як у публікаціях «Філософської думки» (зокрема, й у тематичному випуску «Католицька філософія» — «ФД», 2012, № 4), так і у трьох спецвипусках, спільних із журналом «Sententiae» (I, 2010 «Антична і середньовічна філософія»; II, 2011 «Теологія і філософія релігії»; III, 2012 «Християнська теологія і сучасна філософія»). Сподіваємось, що осмислення цієї проблематики, яка конче потребує зваженого, неупередженого і проникливого аналізу з різних методологічних позицій, буде продовжено також і на сторінках «Філософської думки». Це передбачає, зокрема, критичний погляд на вже опубліковані матеріали, якого ми також очікуємо. Бо є настільки масштабні та базатовимірні питання, що їх обговорення та дослідження поза режимом серйозної теоретичної полеміки означає непоправні втрати для розуміння.

Наступне, четверте число «ФД» буде присвячено проблемі політичного судження, постановка якої відправляється від праць відомого французького філософа В. Декомба, але актуальність її для умов нинішнього українського суспільства зайве пояснювати.